

Forebygging av korrupsjon og bestikkelser

Statsautorisert revisor
Håvard Abrahamsen
Styreleder i Revisorforeningen

Korrupsjon og bestikkelser har et betydelig omfang. Nesten daglig kan vi gjennom media lese og høre om nye avsløringer. Norske selskaper bør bruke mer ressurser på å forebygge korrupsjon og bestikkelser. Revisor kan være en viktig medspiller for selskapene i dette arbeidet.

Korrupsjon og bestikkelser er et stort problem verden over. I fortalen til Europarådets korrupsjonskonvensjon av 1998 uttales det at «korrupsjon truer rettsstaten, demokratiet og menneskerettighetene, undergraver godt styresett, billighet og sosial rettferdighet, vrir konkurransen, hindrer økonomisk utvikling og utgjør en fare for stabiliteten i demokratiske institusjoner og samfunnets moralske grunnlag». Korrupsjon er et onde.

Kultur og ukultur

Vi hører innimellom at selskaper må forholde seg til «kulturen» i det landet de skal gjøre forretninger i. Hvis kulturen er bestikkelser, er det ikke en bærekraftig holdning. Vi hører også at det er bedre at norske selskaper «er» i landet enn at de ikke er der – underforstått at vi må godta noe som ikke er etter boken. Jeg er ikke sikker på det. En del saker de siste årene viser med all tydelighet at dette kan være en farlig strategi. Korrupsjonslovgivningen mange steder i verden er meget streng, og den strammes ytterligere inn. Dette er et tydelig tegn på at mange lands myndigheter anser korrupsjon som et meget alvorlig samfunnsproblem. Det er ikke bare et

problem i andre land – også norske selskaper har store utfordringer knyttet til korrupsjon og bestikkelser.

Toppen avgjør

Som på mange andre områder er tonen fra toppen avgjørende. Det er helt nødvendig at styret og den øverste ledelsen for det første har en bevissthet rundt problemstillingen, og dernest også gjennomfører konkrete tiltak for å forhindre at korrupsjon og bestikkelser kan skje. Styret og ledelsen må gjennom aktiv handling og kommunikasjon sette korrupsjon og bestikkelser tydelig på dagsordenen.

Mye kan og bør skje på det forebyggende planet. Et første skritt er å avdekke hvilken risiko som eksisterer for at korrupsjon og bestikkelser kan skje i selskapet. Viktige vurderingstemaer kan være; Hvilken bransje/industri opererer selskapet i, hvilke land handler selskapet med, har selskapet vært utsatt for korrupsjon/bestikkelser tidligere, er temaet på dagsorden hos selskapets kunder og leverandører osv. Dernest er det viktig med kunnskap om problemstillingen. Ikke minst er det viktig å forstå lovgivningen. Særlig den amerikanske korrup-

sjonslovgivningen (FCPA – Foreign Corrupt Practices Act) er omfattende, og har stor rekkevidde.

Viktig å bevisstgjøre

Mange selskaper har etablert etiske retningslinjer, og det er i utgangspunktet bra. Det er imidlertid veldig viktig at det også jobbes aktivt med temaet slik at organisasjonen og medarbeidere får øvd seg på å vurdere ulike problemstillinger. Flere og flere selskaper implementerer anti-korrupsjonsprogrammer i virksomheten. Hensikten med slike programmer er blant annet å bevisstgjøre ansatte, å gjøre dem i stand til å kunne forstå faresignaler og agere dersom det er nødvendig. Slike programmer kan være en god investering.

Som revisorer har vi god innsikt i selskapet og i bransjen, og vi skal forstå risikoen selskapet står overfor. Dette gir oss et godt grunnlag for å kunne diskutere denne viktige problemstillingen med styre og ledelse, og bidra til at selskapet setter korrupsjon og bestikkelser høyt på dagsordenen.